

NAŠ NAROD VZTRAJA!

Govor na Spominski proslavi,
2. junija v Slovenski hiši

GREGOR BATAGELJ

Kot tolikokrat - kot vsako leto - smo zbrani, da počastimo spomin vseh padlih in pobitih domobrancev, vaških stražarjev, četnikov, borcev raznih skupin, ki so jim zaradi odpora proti izvedbi komunistične revolucije v Sloveniji vzeli življenja. Ne pozabimo tudi tistih, ki se niso branili z orožjem, pa so jih pobili brez vsakega odpora

- sredi ceste, ker so se zavdale, kakšno neizmerno zlo prinaša komunistična revolucija;

- na delovnem mestu v delavnicah in pisarnah, ker so znali svoje protikomunistično prepričanje posredovati drugim;

- sredi polja, v hlevu, med kmečkimi opravili, ker so se pustili voditi zdravi pameti, ki jim je dala vedeti, da s tako „osvobodilno fronto“, s tako „narodnoosvobodilno vojsko“, ne more noben narod doseči ne osvoboditve ne narodne ne državne rasti.

Naš spomin naj velja tudi tistim, ki so jim dogodki med revolucijo skrhalo zdravje in jim skrajšali življenjsko dobo. Pa tudi tistim, ne-mrtvim žrtvam, ki so dolga desetletja živeli v slovenskih katakombah.

Od prve obletnice še v begunskih taborniških po Evropi se ta spomin obranjuje in krepi. Prve komemoracije so bile boleče, skozi oči in grla so duše krvavele ob njih. Naslednje so bile manj grozne. V zadnjem desetletju si ob podoživljanju teh dogodkov z večjim upanjem drznemo pogledati v neko - včasih - neizpolnjivo bodočnost. Te naše svečanosti nam niso več toliko boleči spomin, ampak pomoč našemu vsakodnevnemu, mesečnemu, letnemu delu pri obranjanju vrednot. Vrednot, ki so bile vzrok, da so jim nekateri njihovi in naši rojaki vzeli življenje. Je neke vrste „lux perpetua“, večna luč, ki nam sveti na poti v tudi današnji razbrzdani, kruti, pre-kratniški dobi.

Tista večina, ki je doživela in odigrala važne vloge v revolucijski dobi, je odšla v večnost. Ostala vas je še peščica...

Tudi tisti, ki ste kot otroci doživljali te dogodke, ki so se vam vtisnili v dušo kot neizbrisno znamenje, ste že rekli zbogom mladosti pred leti...

Za vami prihajamo mi, ki nam nekateri pravijo, da nismo obremenjeni s preteklostjo, ki res nismo užili na lastni koži vseh tegob, nismo šli skozi begunska tabornišča, smo pa vse to pili z materinim mlekom, in z odprtimi usti poslušali o strašnih zločinih, pa korajžnih napadib in zmagovitih bojib. In v kasnejših in sedanjih časih se podajamo na romanja v svete kraje: Kočevski rog, Tebarje, Lajše, in še tolike druge.

„Kdo smo mi? Smo majhen, zelo majhen del naroda, ki živi v svobodi. Naš narod doma pa neizmerno trpi. V zadnjem času je nadenj prišel nov val preganjanja. Novi grobovi nastajajo. Znova se polnijo ječe. Že samo obiskovanje cerkve je vedno hujši „zločin“.

Toda naš narod doma vztraja, se bori in ne kloni.

Glejmo, da ne omagamo pri nadaljevanju borbe naših žrtev. Sledimo jim v njihovi veri, upanju in ljubezni. Glejmo, da mi, ki živimo v svobodi, ne postanemo na narodnem telesu živi mrtveci!

Pred petdesetimi leti so bile povedane te besede, tudi na spominski proslavi. Nekateri stavki so, hvala Bogu in po Njegovi volji, zastarali, drugi pa so še v veljavi: glejmo, da ne omagamo..., sledimo jim...; glejmo, da ne postanemo na narodnem telesu živi mrtveci!

Petdeset let so stare te besede, a so nam tudi danes v vzpodbudo in kažipot. Sin in vnuk sta zamenjala očeta na teh slovesnostih in njima veljajo te besede: kljub času, kljub drugim razmeram, si moramo prizadevati, da smo pripravljeni dvigniti glas proti neresnici, polresnici, nepravilni ob-

sodbi ali pa zakrivanju krivde, pa naj bo to v Sloveniji ali pa tu, v novi domovini. Saj krivica nima domovine, je mačeha globalizacije.

Sprejemamo naloge, po katerih naj bi se slovenski dub ne izgubil v teh, danes naših krajih. Morda pa nimamo toliko pred očmi, da so te naloge posledica one prve naloge - krepiti spomin in zavest, zakaj je toliko Slovencev moralo v svet zaradi revolucije, zakaj je narod v matični domovini moral trpeti petinštirideset let pod različnimi načini nasilja. In ta naloga je verjetno najbolj težavna.

Ko me odraščajoči sin sprašuje, zakaj, kdaj, kako se je vse to zgodilo, mu ne morem pripovedovati anekdot in vojaških ali protiterorističnih akcij, temveč iščem podatke, ki jih smatram za slikovito utemeljujoče, zato se zatečem h knjigam, ki opisujejo vse to. Bolje rečeno, mu povem, kje lahko najde odgovore za vsa vprašanja. Pa mi odgovori - verjetno v smislu današnje avdio-televizijske kulture in današnjega ritma življenja: „Rajši mi ti povej, ko si tako didaktičen...“ In kljub navihanemu odgovoru, me prešine misel, da smo kljub stalnemu ponavljanju precej krhki - ne v prepričanju - v debati, v odgovorih o vzrokih nastajanja te tragedije slovenskega naroda.

In prva beseda se bo nanašala na visoko število mrtvih, usmrčenih, celo zaklanib, ki so jih zagrešili „osvobojevalci“, in to skoraj celo leto poprej, preden se je prvi fant ali mož uprl temu nasilju, se povezal v skupino stražarjev na vasi, da si obrani življenje - sebi, družini, soseski. V teoretičnem, ideološkem smislu, so naši misleci že zdavnaj trdno utemeljili upravičenost, potrebo po tej obrambi in s kakšnimi sredstvi je bila dosežena. V praktičnem ali bolj vidnem položaju pa ta podatek, o katerem letos poteka natanko šestdeset let, lahko služi kot ključ, ki nam z labkoto odpre vrata k začetku razumevanja takratnih dogodkov. In knjige nam točno naštejejo, pokažejo osebe tudi s sliko, imenom, ki so umrle v tem času, medtem ko ne najdemo nobenega podatka, da bi od napada Nemčije na Jugoslavijo pa do prvih vaških straž padel kak partizan terenec, vosovec. Osebo mi ta dejstva pomenijo toliko kot najgloblja teoretska razmišljanja o upravičenosti oborožene obrambe odpora.

Domovina, mati mila, / glej srce gori, / plamti, / črna zdi se manj gomila, / le da hujši „zločin“.

Nad. na 2. str.

Slovenija je gostila predsednike

Slovenija je konec maja gostila največje srečanje srednjeevropskih predsednikov doslej. Na Bledu in Brdu pri Kranju se je na povabilo slovenskega predsednika Milana Kučana zbralo 15 predsednikov, ki so na svojem že 9. srečanju govorili predvsem o vlogi Srednje Evrope v združujoči se Evropi. Slovenija, sicer izkušena organizatorica pomembnih meddržavnih srečanj, doslej tako velikega multilateralnega sestanka še ni gostila.

Med dvodnevnim bivanjem predsednikov v Sloveniji je bilo več deset dvostranskih pogovorov. Predsednik Kučan se je srečal s kolegom iz BiH, nato pa še s predsedniki Češke, Slovaške, Jugoslavije (Srbije in Črne gore), Romunije, Ukrajine, Makedonije, Nemčije, Poljske, Slovaške, Madžarske, pa z italijanskim predsednikom Carlom Ciampi in v poseben sestanek s predsednikom Hrvaške Mesičem.

Predsednika Kučan in Klestil, predsednik Avstrije, sta med drugim govorila o prometni povezavi med Avstrijo in Hrvaško prek Slovenije.

Ob koncu 9. srečanja srednjeevropskih predsednikov sta se sešla predsednika Slovenije in Hrvaške, Milan Kučan in Stipe Mesič, ter spregovorila o odprtih problemih med državama. Strinjala sta se, da ni dobro, ker državi že deset let govorita, da so dvostranski problemi rešljivi, vendar ti še vedno ostajajo nerešeni. To po Kučanovih besedah ni dobro spričevalo za kredibilnost obeh držav, zato bi bilo potrebno resno razmisliti, kaj to pomeni.

Kučan je opozoril, da „ni njegovo stališče, da je treba pri reševanju problemov začeti znova“. Potrebno bi bilo začeti „od tod, kjer smo, in se dogovoriti, katero vprašanje je tisto, ki je rešljivo, kajti sicer

kar naprej relativiziramo vse stvari“.

„Meja v Piranskem zalivu je bila med vladama dogovorjena, sporazum je bil parafiran, nenadoma pa je relativiziran, ni ga. Tako ne more iti, ne more od problema do problema biti rešitev, potem pa nenedoma rešitve ni več. To je najslabše,“ je opozoril Kučan. Dogovor je bil sklenjen, treba je dati času čas in nekoč se bo to vprašanje že rešilo, osnova pa je, kar je bilo dogovorjeno med vladama, je bil odločen predsednik.

Še pred srečanjem s Kučanom je Mesič izrazil mnenje, da je bilo parafiranje sporazuma o meji med Slovenijo in Hrvaško „nekoliko preuranjeno, saj javnost v nobeni od držav ni vedela, da se tak sporazum pripravlja“. Dodal je, da bi bilo zato v prihodnje po njegovem mnenju potrebno v razpravo vključiti tudi javnost, da bi vedela, kaj in zakaj se pripravlja.

„Zato predlagam, da se ne vkopljemo vsak na svojo stran, ampak se usedemo za mizo in pogledamo, kaj predlaga stroka, kaj politika in na koncu, kaj je interes ene in druge strani,“ je dejal. Ob tem je spomnil, da je interes Zagreba meja z Italijo, interes Ljubljane pa izhod na odprto morje.

Srednjeevropski predsedniki so se pred odhodom udeležili odkritja vodnjaka v spomin na njihovo 9. srečanje. Voda je iz spominskega vodnjaka pritekla, ko so s pletnje na jezeru zaigrale fanfare.

V središču kamnite posode stoji bronasta skulptura akademskega kiparja Slavka Oblaka, domačina z Bleda, ki sicer ustvarja v nemškem Landshutu. Skulptura je simbol Triglava. Hkrati je podoba skulpture ob vodnem izviru simbol izvira življenja, njena triglava oblika pa pomeni tudi stiliziran lokvanjev cvet, cvet Blejskega jezera.

DRNOVŠEK IN ARHAR KANDIDATA

Drnovšek je prejšnji teden za TV Slovenija povedal, da bo še enkrat razmislil o kandidaturi za predsednika države, saj je najprej kazalo, da bodo njegovi zdravstveni izvidi slabši. „S svojo odločitvijo ne bi želel povzročiti zastoja oziroma praznega teka v mesecih, ki so še zelo pomembni tako z vidika članstva v EU in NATO kot tudi sicer. Zamenjavo v vladi bi zato bilo treba izpeljati nemoteno in gladko,“ je še dejal v pogovoru v oddaji Intervju.

Drnovškova odločitev bo odvisna tudi od koalicijskih partnerjev, saj je v koalicijski pogodbi zapisan tudi člen, ki govori o možnosti odhoda predsednika vlade na drugo funkcijo. Naslednji

meseci bodo preizkušnja za koalicijske stranke, ali niso glede tega člana „držale fige v žepih“.

Če se bo Drnovšek odločil, da ne bo kandidiral za predsednika države, bo LDS kandidiral drugače.

Po tem, ko je predsednik LDS Janez Drnovšek začel ponovno razmišljati o tem, ali naj kandidira za predsednika države ali ne, je nekdanji guverner Banke Slovenije in sedanji predsednik uprave Vzajemne France Arhar nekoliko pohitel z odločitvijo. Kot so potrdili v vodstvu Slovenske ljudske stranke, bo Arhar jeseni kandidiral za predsednika države, in sicer na osnovi pet tisoč podpisov državljanov. Pričakovati pa je, da

ga bo podprla tudi SLS, ki bo imela predvolilno konvencijo 15. junija.

Sicer pa je predsednik SLS Franc But v nedavnem intervjuju za Dnevnik dejal, da je „dr. Arhar ugledna oseba, je eden tistih, ki zagotovo lahko pomenijo novo politično perspektivo, okoli katere bi se lahko s treznimi in dobromislečimi ljudmi oblikovalo novo politično združevanje. Prepričan sem, da bo kandidiral in pri tem bo imel tudi podporo naše stranke.“ Kot torej kaže, se Slovenska ljudska stranka ne bo pridružila drugima pomladnima strankama in podprla Barbaro Brezigar. To je pač nov člen v verigi razhajanj SLS z opozicijo. V preteklosti so levičarski mediji (sumljivo) na vso silo hoteli postaviti Arharja kot kandidata pomladnikov, a jim prej to ni uspelo. Kaj pomeni to danes pri SLS?

GLEJ...

PREDSTAVITEV
ARKOVE KNJIGE 2

OBLETNICA V
SAN MARTINU 3

SMOLA, PRAVA SMOLA! 4

ODBOJKA GRE V BARILOČE 6

IN NOGOMET V SLOVENIJO 6

